

**Un tête-à-tête ou un rendez-vous,
les emprunts de la langue française
dans la langue polonaise. Spotkajmy się
na tête-à-tête lub rendez-vous, poznajemy
zapożyczenia z j. francuskiego w j. polskim**

Karolina Wawrzonek

Scenariusz interdyscyplinarnego projektu edukacyjnego do języka francuskiego dla III etapu edukacyjnego – liceum ogólnokształcące i technikum

opracowany w ramach projektu:

„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna: Piotr Mazur, Renata Rychlicka
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

1. Temat projektu

Un tête-à-tête ou un rendez-vous, les emprunts de la langue française dans la langue polonaise. Spotkajmy się na tête-à-tête lub rendez-vous, poznajemy zapożyczenia z j. francuskiego w j. polskim

2. Osoby prowadzące projekt

- koordynator: nauczyciel języka francuskiego,
- osoby uczestniczące w projekcie: nauczyciel języka polskiego.

3. Ramy czasowe

3.1. Początek projektu

W dowolnym momencie roku szkolnego.

3.2. Zakończenie projektu

Projekt powinien zakończyć się po dwóch tygodniach od rozpoczęcia.

4. Cele projektu

4.1. Cele ogólne

Spośród celów ogólnych kształcenia w liceum ogólnokształcącym i technikum wymienionych w podstawie programowej dla III etapu edukacyjnego poniższy projekt będzie realizował przede wszystkim:

- rozwijanie osobistych zainteresowań ucznia i integrowanie wiedzy przedmiotowej z różnych dyscyplin (języka francuskiego i języka polskiego);
- traktowanie uporządkowanej, systematycznej wiedzy językowej jako podstawy kształtowania umiejętności;
- łączenie zdolności krytycznego i logicznego myślenia z umiejętnościami wyobrażeniowo-twórczymi, szukanie źródłostowu zapożyczeń, tworzenie neologizmów;
- doskonalenie umiejętności myślowo-językowych w dziedzinie zapożyczeń z języka francuskiego w literaturze i języku codziennym;
- rozwijanie narzędzi myślowych umożliwiających uczniom obcowanie z kulturą i jej rozumienie;
- rozwijanie u uczniów szacunku dla wiedzy;
- kształtowanie pasji poznawania świata;
- zachęcanie do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości.
- Projekt ten pozwoli uczniom rozwinąć poniższe kompetencje ogólne:
- rozwijanie kompetencji językowych i komunikacyjnych, które stanowią kluczowe narzędzie poznawcze we wszystkich dyscyplinach (w języku obcym i ojczystym);
- rozwijanie myślenia analitycznego i syntetycznego (na lekcjach języka francuskiego i języka polskiego);
- umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania, szukanie zapożyczeń w literaturze polskiej, w języku codziennym, korzystanie z korpusów językowych;
- nabywanie nawyków systematycznego uczenia się, porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania, co jest szczególnie ważne przy pracy z listami słownictwa;

- umiejętność współpracy w grupie i podejmowania działań indywidualnych, podczas trwania całego projektu.

4.2. Cele językowe

Przedmiotem przewodnim w niniejszym scenariuszu jest język francuski nauczany jako język drugi, od początku lub jako kontynuacja z drugiego etapu edukacyjnego, na trzecim etapie edukacyjnym, dlatego też projekt będzie realizował również rozwijanie kompetencji językowych w zakresie:

- poszerzenia znajomości środków językowych;
- rozwijania świadomości związku między kulturą własną a obcą oraz wrażliwości międzykulturowej;
- rozumienia prostych wypowiedzi pisemnych i ustnych w języku francuskim;
- tworzenia prostych wypowiedzi ustnych w języku francuskim;
- przetwarzania prostych wypowiedzi w języku francuskim ustnie i pisemnie i przekazywania ich w języku francuskim lub języku polskim;
- stosowania strategii kompensacyjnych np. domyślania się znaczenia wyrazów z kontekstu.

4.3. Cele szczegółowe

Uczeń:

- Poznaje zapożyczenia z języka francuskiego w języku polskim (na lekcji języka francuskiego i języka polskiego).
- Poznaje zapożyczenia z języka polskiego w języku francuskim (na lekcjach języka francuskiego i języka polskiego).
- Wyszukuje i prezentuje etymologię poszczególnych zapożyczeń (na lekcjach języka francuskiego i języka polskiego).
- Ustala najbardziej popularne zapożyczenia z języka francuskiego, pracując z korpusem języka polskiego (na lekcji języka polskiego).
- Tworzy polskie odpowiedniki zapożyczeń z języka francuskiego (na lekcjach języka francuskiego i języka polskiego).
- Prezentuje zapożyczenia z języka francuskiego w języku polskim w wybranej dziedzinie (prezentacja finałowa).
- Poznaje powiązania pomiędzy różnymi dziedzinami wiedzy, uczy się łączyć informacje uzyskane podczas pracy na lekcjach i poza nimi.
- Płynnie korzysta z rozmaitych źródeł informacji.
- Dokładnie analizuje i wybiera informacje, którymi będzie chciał podzielić się z innymi.
- Planuje i organizuje pracę w grupach, rozdziela obowiązki, czuwa nad dotrzymaniem terminów realizacji projektu.
- Organizuje swoją pracę tak, aby zrealizować zadania, których się podjął.
- Współorganizuje pracę grupy, współdecyduje o podziale obowiązków.
- Współpracuje w grupie, uczy się zawierania kompromisów oraz współodpowiedzialności.
- Kształtuje umiejętności językowe poprzez dyskusje z rówieśnikami, uczy się eksponować własne zdanie.
- Stawia pytania i formułuje adekwatne odpowiedzi.

- Rozwija kreatywność oraz samodzielność.
- W przystępny sposób dzieli się swoją wiedzą z rówieśnikami i nauczycielami.

4.4. Cele szczegółowe dla uczniów – cele w języku ucznia

Dzięki projektowi interdyscyplinarnemu Spotkajmy się na *tête-à-tête* lub *rendez-vous*, poznajemy zapożyczenia z j. francuskiego w j. polskim. *Un tête-à-tête ou un rendez-vous, les emprunts de la langue française en polonaise*:

- Poznam zapożyczenia z języka francuskiego w języku polskim.
- Poznam zapożyczenia z języka polskiego w języku francuskim.
- Wyszukam i zaprezentuję etymologię (pochodzenie, historię słów) poszczególnych zapożyczeń.
- Ustalę najbardziej popularne zapożyczenia z języka francuskiego, pracując z korpusem języka polskiego.
- Stworzę we współpracy z kolegami i koleżankami polskie odpowiedniki zapożyczeń z języka francuskiego.
- Zaprezentuję zapożyczenia z języka francuskiego w języku polskim w wybranej dziedzinie.
- Nauczę się pracować w grupie, wspólnie decydować, dzielić obowiązki i wywiązywać się ze swoich obowiązków w wyznaczonym terminie.

5. Treści kształcenia

Scenariusz interdyscyplinarnego projektu łączy nauczanie języka francuskiego i kultury francuskiej z treściami, które są omawiane w liceum ogólnokształcącym oraz technikum podczas lekcji języka polskiego.

5.1. Język francuski

Zapożyczenia, o których będzie mowa podczas prac projektowych, będą pochodziły z różnych dziedzin, dzięki czemu uczniowie utrwalą słownictwo z zakresu wielu tematów proponowanych przez podstawę programową dla drugiego języka nowożytnego nauczanego w liceum ogólnokształcącym lub technikum jako drugiego od podstaw lub jako kontynuację ze szkoły podstawowej. Zapożyczenia z języka francuskiego są najczęściej spotykane w słownictwie związanym z: kuchnią, modą, relacjami międzyludzkimi, niektórymi sportami (np. taniec, szermierka, jeździectwo) oraz ze sztuką. Tym samym zrealizowane zostaną zagadnienia związane z: żywieniem i lokalami gastronomicznymi, wyglądem zewnętrznym, modą, zakupami i usługami, kulturą, uczestnictwem w kulturze, oraz nauką i ze sportem.

Jeśli projekt realizowany będzie w I lub II klasie liceum ogólnokształcącego lub technikum, nauczyciel może przedstawiać uczniom omawiane kategorie słów w języku francuskim, a także przedstawiać polecenia, które uczniowie już dobrze znają w języku francuskim. Natomiast dyskusje o kwestiach wyborów słownictwa, poszukiwań słownictwa, pracy koncepcyjnej, będą odbywały się często w języku polskim, nawet na lekcjach języka francuskiego.

Jeśli w projekcie wezmą udział uczniowie klasy III lub IV, nauczyciel może spróbować prowadzić cały projekt w języku francuskim i poprosić uczniów o komunikowanie się podczas pracy w grupach w tym języku. Podczas gdy uczniowie będą pracowali w grupach, nauczyciel może odwiedzać poszczególne grupy, przysłuchiwać się ich

rozmowom i zapisywać dodatkowe punkty uczniom, którzy będą rozmawiali po francusku. Kilka zdobytych punktów może złożyć się na dodatkową pozytywną ocenę z przedmiotu.

5.2. Język polski

Treści projektu interdyscyplinarnego dotyczące języka polskiego w pełni pokrywają się z podstawą programową przedmiotu dla trzeciego etapu edukacyjnego. W ramach umiejętności w kształceniu językowym z zakresu gramatyki języka polskiego znajdziemy tam między innymi takie zapisy:

II. Kształcenie językowe. Uczeń:

- wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji testów oraz tworzeniu własnych wypowiedzi;
- określa rodzaje zapożyczeń i sposób ich funkcjonowania w polszczyźnie różnych epok, odnosi wskazane zjawiska do współczesnej polszczyzny.

6. Charakterystyka odbiorców

6.1. Typ szkoły

Projekt interdyscyplinarny przeznaczony jest dla uczniów liceum ogólnokształcącego i technikum.

6.2. Wiek uczniów

Wiek uczniów, dla których przeznaczony jest projekt: 15-19 lat.

6.3. Klasa

Projekt można przeprowadzić w dowolnej klasie liceum ogólnokształcącego lub technikum.

6.4. Zróżnicowanie potrzeb i umiejętności

Praca ze słownictwem wymaga uwagi i dużego skupienia, szczególnie jeśli uczniowie zajmują się zapożyczeniami z języka obcego i muszą pamiętać, że mają do czynienia z językiem polskim, a jednocześnie ze słownictwem pochodzenia francuskiego, którego ortografia wygląda zupełnie inaczej niż dla klasycznych polskich wyrazów.

Proponowany projekt powinien być pozytywnie odebrany przez uczniów zdolnych, ponieważ da im szansę na wyjście daleko poza schemat pracy szkolnej i rozwinąć horyzonty.

Jednocześnie może być trudnym wyzwaniem dla uczniów z deficytem uwagi, dla których długi czas skupienia stanowi często barierę nie do pokonania. Podobnie wygląda praca ze słowami w przypadku uczniów niedosłyszących czy dysleksyjnych, którzy szybko zniechęcą się, nie panując nad zapisem słów, czy nie słysząc dobrej wymowy.

Dlatego zanim klasa przystąpi do projektu, należy zastanowić się, czy wszyscy uczniowie mają szansę mu sprostać. Należy również pomyśleć o zróżnicowaniu form pracy przy projekcie, aby wszyscy uczniowie mogli na niej skorzystać, także uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE). Poniżej zaproponowane są różne możliwe efekty pracy: słowniczek w aplikacji, filmiki z nagranyymi dialogami prezentującymi

wybrane wyrażenia lub tradycyjna prezentacja. Wybór sposobu omawiania efektów pracy powinien zostać dopasowany do możliwości poznawczych uczniów.

Być może niektóre grupy będą chciały zaprezentować informacje na trzy sposoby, ponieważ będą one jednakowo interesujące.

Natomiast uczniowie niedostępujący mogą pracować przede wszystkim nad formą zapisu zapożyczeń, nad wyszukiwaniem słownictwa. Uczniowie niedowidzący powinni skupić się na ćwiczeniach fonetycznych i mogą stworzyć dokumenty audio z nagraniami zebranych zapożyczeń, podobnie uczniowie z dysleksją. Uczniowie z deficytem uwagi mogą pracować z mniejszym zasobem słów, ale za to omawiać je w różnych formach: poprawnym zapisie, wymowie, a także ilustracji pojęcia. Dla każdego z nich możliwość przygotowania scenek z dialogami może okazać się atrakcyjną formą pracy.

Oczywiście nagrywanie materiałów, korzystanie z aplikacji internetowej i wykonywanie zdjęć będzie wymagało odpowiedniego sprzętu technicznego, najlepiej smartfonów, dlatego przed przystąpieniem do prac należy przekonać się, czy w każdej grupie uczniowie mają do dyspozycji taki telefon, a jeśli nie, należy zapewnić im dostęp do takiego sprzętu.

Należy także pamiętać, aby uczniowie, którzy tego potrzebują, mieli wydłużony czas pracy, a materiał do przygotowania podzielony był na małe partie. Głównymi źródłami informacji w projekcie będą środki multimedialne, co powinno ułatwić wszystkim uczniom skupienie uwagi na omawianych materiałach.

6.5. Inne cechy odbiorców

Jeśli nauczyciel uzna, że projekt nie zacieka wszystkich uczniów jednej klasy, może zaproponować uczestnictwo uczniom z różnych klas, a także poziomów. Taki dobór uczestników będzie miał duży wpływ na integrację uczniów między klasami, ale przede wszystkim współpraca pomiędzy osobami na różnych etapach edukacji może być bardzo kreatywna. Uczniowie starsi będą chcieli zademonstrować swoje umiejętności młodszym, dzięki czemu chętniej będą pracowali w języku francuskim. Można ich poprosić o dowodzenie grupami projektowymi i inspirowanie młodszych do nauki języka francuskiego.

7. Formy i metody realizacji projektu

7.1. Formy pracy

W podejściu zadaniowym grupowa praca projektowa stanowi jego podstawę. Uczniowie dostają szansę wykazania się wieloma dodatkowymi umiejętnościami, które nie są wymagane w klasie podczas tradycyjnych zajęć. Współpracując z kolegami i koleżankami z innych klas, mogą wymienić się spostrzeżeniami, także na temat sposobów pracy w grupie.

7.2. Metody pracy

W przypadku projektu prowadzonego z różnymi klasami, organizacja zajęć może być utrudniona. W wielu szkołach jednak nauczanie języków obcych odbywa się w tzw. blokach i różne klasy mają zajęcia językowe w tym samym czasie, co pozwoli na spotkanie się uczniów w trakcie lekcji.

Jeśli takie rozwiązanie jest niemożliwe, projekt ten może być zorganizowany jako zajęcia dodatkowe, dla uczniów zdolnych lub szczególnie zainteresowanych przedmiotami językowymi. Mogą to być również spotkania uzupełniające, które pozwolą uczniom na uzyskanie dodatkowych, pozytywnych ocen z języków polskiego i francuskiego.

Bardzo ważnym elementem projektu będzie Web Quest, czyli wyszukiwanie potrzebnych informacji w sieci. Uczniowie będą musieli znaleźć odpowiednie źródła wiedzy, takie jak słowniki wyrazów obcych, słowniki etymologiczne, korpusy języka polskiego. Będą to przede wszystkim nowe narzędzia pracy dla uczniów, dlatego nauczyciele muszą dokładnie omówić z uczniami sposoby korzystania z tych narzędzi.

Dyskusja i analiza zajmują kluczowe miejsce w pracy nad projektem, dobór dziedzin i słów, które uczniowie przedstawią, musi zostać omówiony w grupie. Bardzo ważne będzie także omówienie wniosków poprojektowych, szczególnie dotyczących częstotliwości używania zapożyczeń z języka francuskiego w języku ojczystym. Na tym etapie ważne będzie, żeby uczniowie podzielili się swoimi doświadczeniami w tej kwestii, spróbowali ustalić np. grupy wiekowe, które posługują się poszczególnymi galicyzmami.

Ciekawa dyskusja może się wywiązać również w trakcie wymyślania polskich odpowiedników dla francuskich słów. Uczniowie mogą zaprezentować różne propozycje, które mogą zostać poddane głosowaniu a efektem może być oryginalny słowniczek nowo powstałych słów.

W przypadku nauczania zdalnego przydadzą się umiejętności uczniów i nauczycieli z zakresu e-learningu, korzystania z platform edukacyjnych, komunikatorów i innych narzędzi cyfrowych.

8. Sposób realizacji projektu edukacyjnego

8.1. Zainicjowanie projektu

Projekt może być rozpoczęty w dowolnym momencie roku szkolnego i opracowywany na każdym poziomie nauczania w szkole ponadpodstawowej.

8.2. Spisanie kontraktu

Wzór kontraktu zamieszczono w punkcie 9. scenariusza. Podczas pierwszych zajęć dotyczących projektu powinno nastąpić spisanie kontraktu, w którym zawarte zostaną wspólnie ustalone zasady i zobowiązania poszczególnych uczniów.

8.3. Wybór tematu

Aby pokazać uczniom skalę zapożyczeń z języka francuskiego w języku polskim (galicyzmów), można w ramach wstępu zaproponować im lekturę lub obejrzenie jednego z dokumentów zaproponowanych w netografii.

W następnej kolejności uczniowie powinni wspólnie przygotować listę najczęściej używanych zapożyczeń i zastanowić się, w jakich dziedzinach życia najczęściej korzystają z galicyzmów.

8.4. Podział na grupy

Dzieląc uczniów na grupy projektowe, należy mieć na uwadze dobór uczestników projektu. Jeśli są to uczniowie jednej klasy, mogą oni sami dobrać się w grupy

projektowe lub można przeprowadzić losowanie, które wyłoni członków poszczególnych grup. Jeśli uczniowie będą z różnych klas, należy dopilnować, aby zostali oni wymieszani i każda klasa miała jednego reprezentanta w każdej grupie. Należy jednak uważnie przyrzeć się składom grup i – jeśli nauczyciel uzna to za konieczne – dokonać wymian, aby uczniowie wspólnie uzupełniali się według umiejętności i uzdolnień.

8.5. Sformułowanie ogólnych oraz szczegółowych celów projektu

W regulaminie projektu zostaną przedstawione uczniom jego cele. Warto, aby każdy cel został z uczniami omówiony, żeby wiedzieli oni dokładnie, co powinni zrobić na każdym etapie projektu. Każda grupa może również przygotować indywidualnie swoje cele szczegółowe, które jednak powinny zostać omówione na forum i przynajmniej do pewnego stopnia ujednolicone.

8.6. Przygotowanie harmonogramu pracy i podział zadań

Nauczyciel i uczniowie przygotowują jasny harmonogram prac na poszczególnych zajęciach. Uczniowie pracują przede wszystkim w szkole podczas lekcji, ale mogą też poświęcić przygotowaniu dodatkowy czas po lekcjach.

Podział zadań powinien zostać rozpisany w każdej grupie osobno, jednak i ten dokument powinien pojawić się w przestrzeni wspólnej, np. na platformie edukacyjnej, aby każdy miał do niej wgląd w dowolnym momencie.

Aby sprawnie podzielić uczniów na grupy, można zaproponować podział działań:

GRUPA A:

1. Zadania do wykonania: ...
2. Osoba przypisana do zadania: ...
3. Forma wykonania zadania: ...
4. Materiały/słowniki/strony internetowe potrzebne do wykonania zadania: ...
5. Inne: ...

GRUPA B:

6. Zadania do wykonania: ...
7. Osoba przypisana do zadania: ...
8. Forma wykonania zadania: ...
9. Materiały/słowniki/strony internetowe potrzebne do wykonania zadania: ...
10. Inne: ...

8.7. Dobór literatury i poszukiwanie źródeł wiedzy

Nauczyciel języka francuskiego może skorzystać z wyliczonych powyżej oraz poniżej stron internetowych, dzięki którym będzie mógł towarzyszyć uczniom w poszukiwaniu informacji.

Nauczyciel języka polskiego może wykorzystać internetowe wersje potrzebnych w trakcie pracy słowników, warto jednak, aby uczniowie dostali szansę pracy z tradycyjną wersją papierową słowników, aby mogli sprawdzić, czy umieją z nich

korzystać w odpowiedni sposób i sprawnie wyszukiwać w nich niezbędne do projektu informacje. W tym celu można zorganizować uczniom lekcję w bibliotece szkolnej.

8.8. Realizacja projektu

Po zapoznaniu się przez z jednym lub kilkoma dokumentami zaproponowanymi w części „wybór tematu”, uczniowie wraz z nauczycielem powinni przygotować listę najczęściej używanych przez nich zapożyczeń z języka francuskiego i podzielić wymienione słowa na dziedziny życia, do których przynależą. Mogą to być kategorie typu: kuchnia, sport, moda, sztuka, relacje międzyludzkie, wyrażenia. Na tym etapie, jeśli poziom zaawansowania uczniów na to pozwala, komunikacja na lekcjach może odbywać się w języku francuskim. Uczniowie podzieleni już na grupy projektowe mogą rozdystrybuować między sobą kategorie. Jeśli podjęcie decyzji okaże się kłopotliwe, należy zaproponować losowanie, które będzie najbardziej sprawiedliwą formą przydzielenia tematów. Zaproponowaną listę kategorii można uzupełnić o dodatkową dziedzinę: zapożyczenia z języka polskiego w języku francuskim, ale tym tematem może się zająć tylko jedna grupa, ponieważ takich słów w języku francuskim jest zdecydowanie mniej niż galicyzmów w języku polskim. Losowanie, nazwanie dziedzin może również odbyć się w języku francuskim.

Po przydzieleniu kategorii uczniowie w swoich grupach przygotowują listę słów, których są pewni, a następnie starają się wyszukać słowa i wyrażenia, których nie znają, a które również występują w danej kategorii i zostały zapożyczone z języka francuskiego. Podczas pracy w grupach uczniowie starają się komunikować w języku francuskim.

Na lekcji języka polskiego uczniowie z pomocą nauczyciela wyszukują dodatkowe informacje, które dotyczą wybranych przez nich słów. Zastanawiają się nad tym, kiedy i w jakich okolicznościach słowa te przeniknęły do języka polskiego oraz kto spopularyzował użycie tych słów w codziennej polszczyźnie.

Nauczyciel języka polskiego może również zainspirować uczniów do poszukiwania przykładów użycia wybranych zapożyczeń w literaturze polskiej.

Uczniowie powinni także poznać rodzaje zapożyczeń (właściwe, kalki językowe, semantyczne, sztuczne, fonetyczne, gramatyczne) i spróbować przyporządkować wybrane przez nich wyrazy do poszczególnych kategorii.

Kolejnym etapem pracy może być przejrzanie dostępnych w internecie korpusów języka polskiego i sprawdzenie, które z omawianych przez uczniów zapożyczeń z języka francuskiego są najczęściej spotykane w języku polskim. Ćwiczenie to może być bardzo przydatne dla uczniów, ponieważ umiejętność korzystania ze współczesnych narzędzi językowych może okazać się bardzo pomocna w przyszłości. Korpusy językowe są też coraz częściej wykorzystywane w nauce języków obcych, ponieważ pomagają uczącym się wyszukiwać informacje na temat frekwencji występowania poszczególnych słów czy wyrażen, a tym samym wybrać do nauki pojęcia najbardziej przydatne.

Efektom pracy poszczególnych grup może być prezentacja multimedialna dotycząca zapożyczeń z wybranej przez nich kategorii, ale uczniowie mogą przygotować także słownik multimedialny ze słownictwem z wybranej dziedziny. Jeśli uczniowie sobie z tym poradzą, prezentacja powinna zostać przygotowana w języku francuskim.

Do przygotowania takiego słownika uczniowie mogą użyć aplikacji dostępnej w internecie [LEXIMAGE+](#) (dostęp 13.09.2022) przez centrum językowe CAVILAM Vichy we Francji. Aplikacja ta jest darmowa i pozwala na stworzenie własnego słownika multimedialnego. Można w niej zamieścić dowolne słowo lub wyrażenie, jego obraz (najlepiej zdjęcie wykonane telefonem) oraz nagrać jego poprawną wymowę. Tworząc takie słowniki, uczniowie z całej klasy zdobędą ogromny zasób zapożyczeń z języka francuskiego, z których będą mogli korzystać na co dzień. Należy jednak pamiętać, aby sprawdzić, czy każdy uczeń jest w stanie obsłużyć samodzielnie aplikację i w razie potrzeby przećwiczyć kreowanie nowych wpisów krok po kroku. Aplikacja ta może zostać użyta w każdym momencie nauki języka francuskiego, jest bardzo atrakcyjna ze względu na nowoczesną formę, ale także bardzo angażuje uczniów i ułatwia im zapamiętywanie nowych słówek.

Ciekawym ćwiczeniem dodatkowym będzie wymyślenie dla kilku słów lub wyrażeń, które w języku polskim występują w oryginalnej, francuskiej formie (np.: *tête-à-tête*, *prêt-à-porter* czy *à propos*), ich odpowiedników w języku polskim. Uczniowie mogą przygotować filmiki z krótkimi dialogami, które będą ilustrowały użycie tych wyrażeń. Jako przykład można zaprezentować uczniom filmiki przygotowywane przez blogera [Pan od francuskiego](#) (dostęp 13.09.2022) dostępne na jego stronie internetowej. W podobny sposób jak powyżej pracować będą uczniowie przygotowujący listę zapożyczeń z języka polskiego w języku francuskim. W tym przypadku nauczyciel języka francuskiego powinien pomóc uczniom odnaleźć takie słowa, ponieważ są one zdecydowanie mniej liczne. W większości są to nazwy własne: tańca: polka; potraw: bigos, pierogi czy często spotykane nazwiska. Na ostatniej lekcji projektowej wszystkie grupy przedstawią swoje prezentacje i/lub słowniki oraz filmiki z przedstawionymi dialogami, jeśli takie powstaną. Opcjonalnie na samym początku omawiania projektu można zaproponować uczniom wybranie jednej z form prezentacji omawianych powyżej: słownika, filmiku lub prezentacji

9. Kontrakt

Kontrakt zostanie omówiony z uczniami na pierwszym spotkaniu inicjującym projekt.

Kontrakt do projektu: *Un tête-à-tête ou un rendez-vous, les emprunts de la langue française en polonaise*. Spotkajmy się na *tête-à-tête* lub *rendez-vous*, poznajemy zapożyczenia z j. francuskiego w j. polskim

Cele projektu:

- Poznam zapożyczenia z języka francuskiego w języku polskim.
- Poznam zapożyczenia z języka polskiego w języku francuskim.
- Ustalę najbardziej popularne zapożyczenia z języka francuskiego, pracując z korpusem języka polskiego.
- Nauczę się obsługiwać aplikację LEXIMAGE+

Zadania do wykonania:

- Znaleźć i zaprezentować etymologię poszczególnych zapożyczeń.
- Stworzyć we współpracy z kolegami i koleżankami polskie odpowiedniki zapożyczeń z języka francuskiego.
- Zaprezentować zapożyczenia z języka francuskiego w języku polskim w wybranej dziedzinie.
- Przygotować słownik w aplikacji LEXIMAGE+ z wybranymi galicyzmami.

- Rozdzielić zadania pomiędzy uczniów z grupy projektowej.
- Współpracować z kolegami i koleżankami podczas przygotowania projektu oraz prezentacji finałowej.
- Wykonać powierzone zadania na czas.

Zawartość edukacyjna:

- Język francuski i język polski: zapożyczenia z języka francuskiego w języku polskim, częstotliwość ich występowania w języku polskim, ich kategorie, przykłady użycia galicyzmów w literaturze polskiej.

Zobowiązania:

- Grupa A ... (dziedzina), uczeń 1: ..., uczeń 2: ..., uczeń 3: ..., etc.

Zasady projektu: (do ustalenia z uczniami): ...

Czas trwania: od ... do ...

Uczestnicy: uczniowie klasy: ...

Koordinator projektu: Pan/Pani ...

Miejsce, data: ...

Powyższy kontrakt powinien zostać również opublikowany na platformie służącej projektowi lub powieszony w klasie, w której uczniowie będą pracować nad projektem.

10. Ocenianie

Ponieważ projekt będzie realizowany jako zadanie dodatkowe, a uczniowie biorący w nim udział zdobędą dodatkowe oceny pozytywne, warto zachęcić uczniów do oceniania pracy projektowej pozostałych grup, w tym do podkreślania ciekawych elementów i treści, których dostarczyły. Można np. rozdać uczniom poniższą tabelę, w której zamieszczą informacje po wysłuchaniu poszczególnych prezentacji. Taka forma oceniania skłoni również uczniów do uważnego wysłuchania prezentacji wszystkich grup.

Nr	Grupa / Dziedzina	Przedstawione słowa i informacje na ich temat	Ciekawostki/ informacje nieznanne	Przykłady z literatury	Mocne i słabe strony prezentacji (każdy element można ocenić na max. 3 gwiazdki)
1.	A MODA (przykładowo)				Ciekawe i oryginalne informacje ***/**/* Klarowność ***/**/* Staranność ***/**/* Zaangażowanie kolegów i koleżanek ***/**/* Innowacyjność ***/**/*

Nr	Grupa / Dziedzina	Przedstawione słowa i informacje na ich temat	Ciekawostki/ informacje nieznane	Przykłady z literatury	Mocne i słabe strony prezentacji (każdy element można ocenić na max. 3 gwiazdki)
2.	B KUCHNIA				Ciekawe i oryginalne informacje ***/**/* Klarowność ***/**/* Staranność ***/**/* Zaangażowanie kolegów i koleżanek ***/**/* Innowacyjność ***/**/*
3.	C SPORT				Ciekawe i oryginalne informacje ***/**/* Klarowność ***/**/* Staranność ***/**/* Zaangażowanie kolegów i koleżanek ***/**/* Innowacyjność ***/**/*
4.	D...				Ciekawe i oryginalne informacje ***/**/* Klarowność ***/**/* Staranność ***/**/* Zaangażowanie kolegów i koleżanek ***/**/* Innowacyjność ***/**/*

Na koniec należy podsumować liczbę zdobytych gwiazdek i wystawić odpowiednią ocenę:

15-12 gwiazdek: 6, 11-8 gwiazdek: 5, 7-0 gwiazdek:

11. Ewaluacja

Zamieszczona poniżej ankieta pozwoli zebrać od uczniów informacje na temat ich odbioru projektu. Po podsumowaniu odpowiedzi od wszystkich uczniów warto, aby nauczyciel przedstawił krótkie jej omówienie.

Ankieta dotycząca udziału w projekcie interdyscyplinarnym:

Oceń poniższe wypowiedzi w skali od 1 do 5 (5 to – bardzo, a 1 – słabo):

1. Nauczyciel jasno przedstawił cele projektu interdyscyplinarnego i objaśnił sposób działania: 5 4 3 2 1
2. Dostaliśmy wystarczająco dużo czasu na zebranie informacji i przygotowanie prezentacji: 5 4 3 2 1
3. Praca w grupie sprawiła mi przyjemność: 5 4 3 2 1
4. Podczas pracy panowała atmosfera sprzyjająca komunikacji i współpracy: 5 4 3 2 1
5. Informacje zdobyte podczas pracy nad prezentacją będą dla mnie bardzo przydatne w przyszłości: 5 4 3 2 1
6. Chciałbym ponownie wziąć udział w podobnym projekcie interdyscyplinarnym: 5 4 3 2 1

12. Komentarz metodyczny

Niniejszy projekt z pewnością usprawni komunikację między uczniami i zachęci ich do podejmowania różnych wyzwań związanych ze zdobywaniem wiedzy, ale również pozwoli im rozwinąć kompetencje językowe, wzbogaci ich słownictwo. Duży zakres słownictwa jest potrzebny uczniom na każdym etapie prezentowania umiejętności, jednak może być szczególnie ważny podczas różnorodnych egzaminów, którym uczniowie muszą stawić czoło. Począwszy od olimpiady z języka polskiego, podczas której ogromną wagę przywiązuje się do sposobu wyśławiania uczniów; różnego rodzaju konkursów oratorskich, a przede wszystkim podczas maturalnego egzaminu ustnego z języka polskiego, który czeka wszystkich uczniów liceów ogólnokształcących i techników.

Podczas pracy nad projektem nauczyciel powinien z zainteresowaniem śledzić poczynania poszczególnych grup, ponieważ każda z nich może wykazać się różnym poziomem zaangażowania, co może spowodować duże zróżnicowanie w jakości prezentacji końcowych. Nauczyciel jako osoba czuwająca nad sprawnym i równym przebiegiem prac, może podpowiedzieć poszczególnym grupom, jak należy urozmaicić prezentacje, o co je wzbogacić lub wskazać elementy zbędne.

Niektórzy uczniowie mogą szybko zniechęcić się do dalszego wysiłku ze względu na brak zainteresowania przedmiotami językowymi. Warto w takiej sytuacji zasugerować uczniom, aby zajęli się innym elementem projektu, np. przygotowaniem filmiku, czy multimedialnego słowniczka, żeby mieli szansę odpocząć od pracy ze słownikami tradycyjnymi czy internetowymi.

Jeśli projekt zostanie przeprowadzony na poziomie ogólnoszkolnym, uczniowie mogą znaleźć się w grupach z osobami im nieznanymi, mogą też zostać rozdzieleni ze swoimi ulubionymi kolegami i koleżankami, z którymi na co dzień spędzają dużo czasu.

W takiej sytuacji można uczniom zaproponować – w ramach przerwy od pracy – quizy lub gry międzygrupowe, które wprowadzą element rywalizacji. Uczniowie tworzący jedną grupę działającą przeciwko innym bardzo szybko się jednoczą. Podczas takich gier nauczyciel może stawiać uczniom dodatkowe punkty, które pod koniec pracy nad projektem podliczy i na ich podstawie wystawi dodatkowe pozytywne oceny. Mogą to być popularne gry wykorzystywane na zajęciach językowych typu kalambury, wisielec, bingo czy głuchy telefon, które jednocześnie pozwalają na utrwalenie słownictwa.

13. Netografia

Francuski w minutę #100: Francuski w polskim (filmik, w którym autor przedstawia najpopularniejsze zapożyczenia z języka francuskiego), YouTube (dostęp 19.09.2022).

Francuskie zapożyczenia w języku polskim (artykuł na temat często występujących w języku polskim galicyzmów), atominium.com (dostęp 18.09.2022).

Galicyzmy – poznaj, które słowa zapożyczyliśmy z języka francuskiego (artykuł, w którym omówiono występujące często w języku polskim galicyzmy), polszczyzna.pl (dostęp 18.09.2022).

Gramatyka i słownictwo (strona, na której autor prezentuje filmiki w języku polskim i francuskim przedstawiające scenki wyjaśniające różnego rodzaju słownictwo), panodfrancuskiego.pl (dostęp 18.09.2022).

Językowy savoir-vivre, czyli co zawdzięczamy Francuzom? (artykuł prasowy na temat występujących często w języku polskim galicyzmów), culture.pl (dostęp 18.09.2022).

Korpus Języka Polskiego PWN (na tej stronie uczniowie mogą sprawdzić częstotliwość występowania wybranych słów i wyrażeń w języku polskim, a także zobaczyć konteksty w jakich najczęściej występują), sjp.pwn.pl (dostęp 18.09.2022).

Le Petit Journal o francuskich zapożyczeniach w języku polskim (artykuł prasowy o występujących w j. polskim galicyzmach), polskifr.fr (dostęp 18.09.2022).

LEXIMAGE+, votre dictionnaire multimédia personnel (strona, z której można pobrać bezpłatną aplikację do tworzenia słowniczków multimedialnych), leplaisirdapprendre.com (dostęp 18.09.2022).

Narodowy Korpus Języka Polskiego (korpus języka polskiego, w którym uczniowie mogą sprawdzić częstotliwość występowania wybranych słów i wyrażeń w języku polskim, a także zobaczyć konteksty w jakich najczęściej występują), nkjp.pl (dostęp 18.09.2022).

Nawet nie wiesz, że mówisz po francusku! Te słowa długo nie były polskie (artykuł prasowy na temat galicyzmów w j. polskim), kurierlubelski.pl (dostęp 18.09.2022).

O zapożyczeniach z języków śródziemnomorskich (artykuł prasowy na temat występujących w języku polskim galicyzmach i zapożyczeniach z innych języków śródziemnomorskich), lente-magazyn.com (dostęp 18.09.2022).

Polskie słowa wywodzące się z języka francuskiego (wpis na blogu o praktycznej nauce języka francuskiego i angielskiego; w artykule omówiono występujące często w języku polskim galicyzmy), frang.pl (dostęp 18.09.2022).

Zapożyczenia językowe (filmik, w którym autor przedstawia najpopularniejsze zapożyczenia z języka francuskiego), YouTube (dostęp 18.09.2022).

Karolina Wawrzonek – wykładowczyni w Instytucie Romanistyki Uniwersytetu Warszawskiego, autorka rozprawy doktorskiej dotyczącej poradników nauczyciela towarzyszących podręcznikom do nauki języka francuskiego. Od 22 lat lektorka języka francuskiego, egzaminatorka DELF (fr. *Diplôme d'études en langue française*), egzaminatorka Olimpiady Języka Francuskiego, współpracująca przy jej organizacji. Współtworzy różnorodne materiały do nauczania języka francuskiego, materiały egzaminacyjne, a także prowadzi staże przyszłych nauczycieli języka francuskiego.